

บทที่ ๕

บทสรุปและ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง“การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อนำแก้ปัญหายาเสพติดในสังคมไทยยุคปัจจุบัน” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้จัดตั้งวัตถุประสงค์การศึกษาไว้ ๓ ประเด็น คือ (๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในสังคมไทยในปัจจุบัน (๒) เพื่อศึกษาวิธีการแก้ปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรทางพระพุทธศาสนาและ (๓) เพื่อศึกษาการนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคมไทยได้สรุปเป็นประเด็นการศึกษา โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแล้ววิเคราะห์บทสัมภาษณ์นำมาประกอบวิทยานิพนธ์ สรุปผลดังต่อไปนี้

๑. สภาพปัญหายาเสพติดในสังคมไทยในปัจจุบัน เรื่องปัญหาสิ่งเสพติดให้โทษ (Addiction) หรือบางครั้งก็เรียกสั้นๆว่า การติดสิ่งเสพติด หรือยาเสพติดนี้ ย่อมแตกต่างจากคำว่า การติดเป็นนิสัย (Habituation) ซึ่งหมายถึง สารใด ๆ ก็ตามที้นำมาเสพแล้วทำให้เกิดอาการติดขึ้น เนื่องจากความเชื่อมั่นหรือนิสัยความเคยชินของผู้เสพเอง โดยสารนั้นไม่มีฤทธิ์ ทำให้ติดเช่น บุหรี่ หมาก ยานัตถ์ ยาถ่าย ยาคลองสุรา เป็นต้น

ความหมายโดยทั่วไปสารเสพติด หมายถึง สารหรือยาที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือได้รับเข้าไปในร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้วไม่ว่าด้วยวิธีการใดๆ เป็นช่วงระยะๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในอำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางด้านร่างกายและจิตใจ หรือทางด้านจิตใจเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพล้มโทรมลงและเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพยาจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกายและจิตใจหรือเฉพาะทางจิตใจเกิดขึ้นในผู้เสพนั่น ประเภทของยาเสพติดมี ๓ ประเภท คือ ๑) การออกฤทธิ์ ของสิ่งเสพติดที่มีต่อร่างกาย๒) แบ่งตามแหล่งที่เกิดของสิ่งเสพติด ๓) แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒ ชนิดของยาเสพติดชนิดต่างๆมีดังต่อไปนี้ ๑.ฝิ่น ๒. มอร์ฟีน (Morphine) ๓. เฮโรอีน (Heroin) ๔. กัญชา (Ganja) ๕. กระท่อม ๖. เห็ดขี้ควาย ๗. แอมเฟตามีน (Amphetamine) ๘. โคเคน (Cocaine) ๙. ยาอี หรือยาเลิฟ หรือ เอ็คซ์ตาซี (Ecstasy) ๑๐. แอล เอส ดี (LSD) ๑๑. บาร์บิทูเรต (Barbiturates)

ดังนั้นสังคมปัจจุบันมีปัญหาสาธารณสุขที่ปรากฏในหมู่คนไทยมีรูปแบบต่างๆ กัน และลักษณะปัญหาแตกต่างกันไป ชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนหนึ่งมีอาชีพหลักในการปลูกฝิ่นและจำนวนไม่น้อยที่สูบและติดฝิ่นด้วย ในหมู่ชาวไทยในชนบทพื้นราบก็มีกาสูบฝิ่นใช้ใบกระท่อม กัญชา ยาม้าหรือยาขยันและยาแก้ปวดอยู่อย่างแพร่หลายปัญหาที่ร้ายแรงตามมาก็คือการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อเอชไอวีหลายชนิดปนกันอยู่ในขณะนี้ ทั้งในต่างจังหวัดและในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะยาม้าหรือยาบ้า ได้แพร่กระจายเข้าไปในแทบทุกชุมชนและหมู่บ้านซึ่งนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ในขณะนี้ที่ทุกคนต้องร่วมกันแก้ไข

๒. วิธีการแก้ปัญหายาเสพติดของภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรทางพระพุทธศาสนา

วิธีแก้ปัญหายาเสพติดของภาครัฐคือ สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะหน่วยงานกลางในการกำหนดนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ฯ ของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับภาคและประเทศลงมา มีส่วนร่วมกันทำงาน

ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระยะต่อไป ซึ่งอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จึงได้เปิดเวทีรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาคราชการ เอกชน องค์กรอิสระ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอ และกรอบทิศทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและนำไปประกอบการยกร่างและจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในส่วนต่อไป

ด้านการสร้างพลังสังคมและชุมชนด้านยาเสพติด ให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชนและภาคประชาสังคม โดยการสนับสนุนภาครัฐอย่างเพียงพอทั้งในด้านการพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาให้สามารถจัดการกับปัญหาในชุมชน การจัดให้มีกองทุนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนพลังสังคมและจะสามารถนำไปสู่การควบคุมลดจำนวนของยาเสพติดลงได้ หรือไม่ กระทรวงยุติธรรม โดยหน่วยงานในสังกัดร่วมหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จะต้องร่วมกันเป็นภาคีในหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมาย และช่วยกันสร้างสังคมไทยให้เข้มแข็ง อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อภัยยาเสพติดได้ในที่สุด

ปัญหายาเสพติดมีความรุนแรงมาก จำนวนผู้เสพยาเสพติดมาก การทำลายของยาเสพติดต่อคุณภาพของคนรุนแรงมาก จะต้องใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน จึงจะได้ผล กล่าวคือต้องให้คนทั้ง

ชาติมาช่วยกันต้องให้ทุกคนรู้ว่าภัยของชาติในทุกด้านมันมีอยู่จริง ต้องปลุกเร้าให้เกิดความเป็นชาติ ความรักสามัคคี”

การใช้ยาเสพติดเป็นพฤติกรรมการใช้ยาในทางที่ผิด เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่เบี่ยงเบนออกไปจากแนวปกติ จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างผสมผสานกันที่สำคัญคือ ต้องมียาเสพติด มีกลุ่มผู้ค้าและกลุ่มผู้เสพ ซึ่งก็คือประชากรในทุกกลุ่มที่อยู่ในสังคม รวมทั้งภาวะทางสังคมที่อื้ออานวยให้เปลืองปล้ำ ตกเป็นทาสยาเสพติดชนิดนั้นๆ

การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกที่จะใช้ยาเสพติดเป็นทางออกหรือไม่นั้น มีองค์ประกอบอยู่หลายอย่างในที่นี้ จะขอกล่าวถึงบริบทโดยรวมที่เกี่ยวข้อง ในการเอื้อให้เกิดปัญหาเสพติด ดังนี้ คือ ๑) สภาพของสังคม สภาพสังคมที่มีความปกติสุข ทุกคนในสังคมสามารถดำเนินชีวิตอย่างปกติธรรมดาได้อย่างมีความสุข ไม่มีแรงผลักดันให้ต้องพึ่งยาเสพติด และมีทางเลือกอื่นที่ดีกว่าการใช้ยาเสพติด การใช้ยาในทางที่ผิดก็จะไม่เกิดขึ้น ๒) ขนบธรรมเนียมและประเพณี มีส่วนสำคัญในฐานะปัจจัยเกื้อหนุนต่อการใช้ยาเสพติดเช่นครอบครัวที่พ่อแม่มีอาชีพดื่มเหล้าขาย หรือเปิดร้านขายเหล้า บุหรี่ หรือครอบครัวที่พ่อแม่ นิยมตั้งวงกินเหล้า เล่นไพ่ สูบบุหรี่ รวมทั้งธรรมเนียมพื้นบ้านของบางท้องถิ่นที่ชักชวนกันเสพลิงเสพติดกันอย่างสนุกสนานในเทศกาลต่างๆ ย่อมเป็นองค์ประกอบที่ชักจูงให้เด็กหันไปเสพลิงเสพติดตามอย่างได้อย่างง่ายดาย ๓) อิทธิพลความฟุ้งเฟ้อเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมหันไปเสพลิงเสพติด เช่น การเฉลิมฉลองในโอกาสต่างๆ การกระทำตามอย่างของวัยรุ่น ที่คิดว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่น่ากลัวและจำเป็นต้องใช้เพื่อเพิ่มความสนุกสนานในการเที่ยวเตร่ เป็นต้น ความฟุ้งเฟ้อเหล่านี้เป็นเรื่องของค่านิยมที่เราจะรณรงค์ชักจูงให้เลิกหรือขจัดให้หมดไปได้ยากยิ่ง ๔) ขาดแคลนแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ การที่ประชาชนในสังคมขาดแคลนแหล่งพักผ่อนทั้งกายและใจ ทำให้ไม่มีช่องทางผ่อนคลายความเครียดและความกดดัน ประชาชนบางส่วนจึงหันเข้าหาการพักผ่อนด้วยการดื่มเหล้า

๓. การนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสังคมไทย

ในการหาทางออกจากปัญหายาเสพติดเพื่อแก้ปัญหาสังคมไทยปัจจุบัน เป็นการรู้จักใช้หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา เพื่อแก้ปัญหาอันเกิดขึ้นแก่ตัวบุคคลผู้เสพยาเสพติด ด้วยอาศัยหลักธรรมทั้ง ๓ ประการ คือ (๑) อบายมุข ๖ เป็นเครื่องชี้ให้เห็นโทษทัณฑ์ของการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดว่ามีผลเป็นอย่างไร เช่น เสียวรพย์ ทันตาหรือเกิดโรกภัยต่างๆ เป็นต้น และมีรูปแบบอย่างไรที่จะเอื้อให้เข้าไปคลุกคลีกับยาเสพติดเช่น การคบคนชั่วเป็นมิตรซึ่งจะชักนำไปในทางฉิบหายต่างๆ อันมีการเที่ยวกลางคืน และตกผลึกที่การยาเสพติดแล้วเกิดปัญหาในที่สุด (๒) ส่วนเบญจศีล เป็นเสมือนตะปูที่ตอกย้ำให้รู้ว่าเมื่อเรารู้ภัยแล้วควรที่จะหยุดเสียแต่ด้วยหลักการที่มีอยู่ เป็นการงดเว้นจากการยาเสพติดนั้นอย่างเด็ดขาดและ (๓) สมณะ-วิปัสสนา

กรรมฐานเป็นเสมือนยามรักษาการณ์ ที่คอยระแวดระวังภัยต่างๆ รอบตัวเราไม่ให้ผิดพลาดพลั้งอีก
ครั้งหนึ่ง

หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาผลกระทบต่องสังคมโดยรวม มี ๓ กลุ่มคือ (๑) หลักธรรมที่ใช้ระงับการยาเสพติด คือ มิตรแท้ มิตรเทียม เพราะการคบเพื่อนที่ดีย่อมพาไปหาสิ่งที่ดีๆ ถ้าคบเพื่อนไม่ดีก็อาจพาในสิ่งที่ไม่ดี เช่น พาไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็ได้ เพราะฉะนั้นการคบเพื่อน เราควรเลือกคบคนที่เห็นแก่ประโยชน์คนเทียมมิตร (๒) หลักธรรมที่ใช้ป้องกันไม่ให้คนรุ่นใหม่ หรือคนที่ยังไม่เคยใช้เสพติดเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คือ เบญจธรรม เพราะเบญจธรรมนั้นเป็นเสมือนรั้วที่ล้อมไว้ป้องกันภัยให้กับประชากรทุกวิถีทางและ (๓) หลักธรรมที่ใช้ส่งเสริมคุณภาพชีวิตแก่ประชากรในสังคม คือการส่งเสริมให้เขารู้จักที่จะอยู่รอดด้วยธรรม ได้แก่ อริยสัจสี่ เป็นหลักธรรมเพื่อรู้จักปัญหา สาเหตุ กำหนดเป้าหมาย แนวทางการแก้ปัญหา มีละเอียดดังนี้(๑) ชี้อปัญหา(ทุกข์) กลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่าปัญหาเสพติดที่ผ่านมามีความรุนแรงต่อทุกคนในสังคม ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาการก่อคดีอาชญากรรม ทำให้ได้รับทุกข์ทั้งตนเองผู้อื่นและสังคม(๒)หาสาเหตุ (สมุทัย) ทุกคนให้ทัศนะว่าผู้เสพยาเสพติดเพราะเพื่อนยุยงกล่อม มีปัญหาครอบครัว และคุณสมบัติของยาเสพติด ส่วนผู้ค้ำนี้ มีสาเหตุมาจากการค้าที่ได้ผลตอบแทนสูง ตราบใดที่มีผู้ซื้อก็ต้องมีผู้ค้า พื้นฐานปัญหามาจากความยากจน ถึงแม้จะมีบทลงโทษอย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ซื้อและผู้ขายมีความต้องการตรงกันปัญหายาเสพติดก็ครอบงำประกอบ(๓) กำหนดเป้าหมาย(นิโรธ) ทุกคนมีความเห็นตรงกันว่าไม่ต้องการให้ครอบครัวไปยุ่งกับยาเสพติด ไม่อยากให้ยาเสพติดอยู่ในสังคมเรา อยากให้ยาเสพติดหมดไปจากสังคมเราด้วยความร่วมมือของทุกฝ่ายเป็นพลังแผ่นดิน(๔) แนวทางการแก้ปัญหา(มรรค) ส่วนใหญ่เห็นควรให้มีการจัดค่ายฝึกอบรมทำชุมชนให้เข้มแข็งร่วมกันเป็นพลังต่อแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติดและดูแลลูกหลานไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวหากพบคนเสกก็นำไปบำบัดฟื้นฟู ส่วนข้อกฎหมายเกี่ยวกับการยึดทรัพย์และตัดตอนมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นเป็นพลังที่จะต่อต้านปัญหายาเสพติดได้

๕.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัย

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) รัฐควรดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมการแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ อย่างจริงจัง

๒) ควรออกกฎหมายที่คุ้มครองและป้องกันเยาวชนจากการยาเสพติดและบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวอย่างเข้มงวด

๓) หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและคณะสงฆ์ควรแต่งตั้งหน่วยงานเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตของผู้เสพยาติดอยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมจริงจัง

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการศึกษาเชิงติดตามผลเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวแล้วว่ามี การกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอีกหรือไม่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในอัตราส่วนเท่าใด

๒) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชนชายกับเด็กและเยาวชนหญิง

๓) ควรมีการศึกษาติดตามผลโครงการเข้าค่ายพุทธบุตรกับการแก้ปัญหา ยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน